

Glasači traže više od šarenih obećanja

Kada je predizborna kampanja i zvanično otpočela, mali magarac po imenu Poli tumarao je centrom Prištine, tražeći punu pažnju prolaznika koji su zastajkiivali da bi ga, ili udarili, ili da bi se čudili njegovom transparentu.

Zana Limani i Driton Maliqi, IIRM

Magarac je hodao ispod ogromnih postera kojima je bio prekriven gotovo svaki billboard i zidovi zgrada u gradu, a koji su oslikavali glavne političke ličnosti i sadržali slogane.

Toga dana nezavisna grupa mladih ljudi, pokret po imenu "Levizja" izvela je svog prijatelja magarca u šetnju po gradu. Ljudi koji su šetali magarca predstavnici su "Levizje.com" omladinskog pokreta koji želi da pokrene socijalne promene. Želeći da se narugaju, oni su magarca, sa obmotanim transparentom na kojem je pisalo "Glasajte za mene jer vam garantujem nezavisnost", predstavili kao nezavisnog kandidata na izborima.

Jedan od osnivača "Levizje", dvadesetjednogodišnji Krenar Gaši kaže da je cilj ove akcije da se ukaže na to da je ljudima dosta glasanja za prazna obećanja i za političare koji misle da, samo sa nezavisnošću na dnevnom redu, mogu da vode izbornu kampanju.

Fljorim Bećiri, razočaran onim što je Vlada učinila u protekle tri godine. Foto: Hasan Sopa/OEBS

U OVOM BROJU:

Obilje izazova pred biračima str. 4

Program obnove u završnoj fazi str. 9

Studenti traže nove reforme str. 10

Mediji na četvrtom testu str. 11

"Ljudi se smeju ovoj našoj šali, a zapravo bi trebalo da plaču jer će najverovatnije, koga god političara izaberemo, on imati samo ličnu korist od ulaska u Vladu"- kaže Gaši

Krenarova razočaranost u lokalne institucije ide toliko daleko da on više ne vidi da uopšte ima svrhe glasati.

Ipak, nema puno ljudi koji veruju da bi bojkotovanje izbora bilo rešenje za kosovske probleme.

Tridesetvogodišnji Fljorim Bećiri, koji prodaje knjige, kaže da će glasati mada je duboko razočaran onim što je Vlada uradila u protekle tri godine.

"Mnogi naši političari davali su obećanja koja su bila zasnovana na slabim očekivanjima ljudi, znajući da je narod neuk, jer je obrazovni sistem na Kosovu loš. Tako

ljudi u poslednjih petnaest godina i nemaju svest o tome kakva prava, slobode i usluge treba da uživaju u zemlji"- kaže Bećiri.

Bećiri je uveren da koren institucionalnih problema u kosovskom društvu leži u duboko korumpiranoj partijskoj strukturi.

"Partije su postale neka vrsta biznisa"- kaže Bećiri. "One samo rade za sopstvenu korist i ne održavaju obećanja koja daju."

Ali za Bećirija nade su u novim partijama i pokretima koje su ove godine izbile na površinu.

Arsim Međuvani, koji stoji odmah do Bećirija i takođe prodajom knjiga zarađuje za život, ima slično mišljenje o institucijama, ali izražava i naročitu zabrinutost vezanu za oblast kulture i obrazovanja.

Sven Lindholm,
Portparol OEBS-ove misije na Kosovu

Poštovani čitaoci Detalja

Biti odgovoran znači biti u stanju opravdati postupke ili odluke kada se to zahteva ili očekuje. Vladu na svim nivoima treba smatrati odgovornom za ono što radi, u suprotnom ona može da radi šta hoće ne uzimajući u obzir šta ljudi žele pa čak ni šta je ljudima potrebno.

U većini društava izbori su obično test za aktuelnu vladu, način da proveri da li birači osećaju da su oni koji su na vlasti uradili dobar posao ili ne. Izbori su najvidljiviji oblik odgovornosti, ali to je nešto u šta svi ljudi treba da budu uključeni čitavo vreme između izbora. Narod mora učestvovati u procesu donošenja odluka.

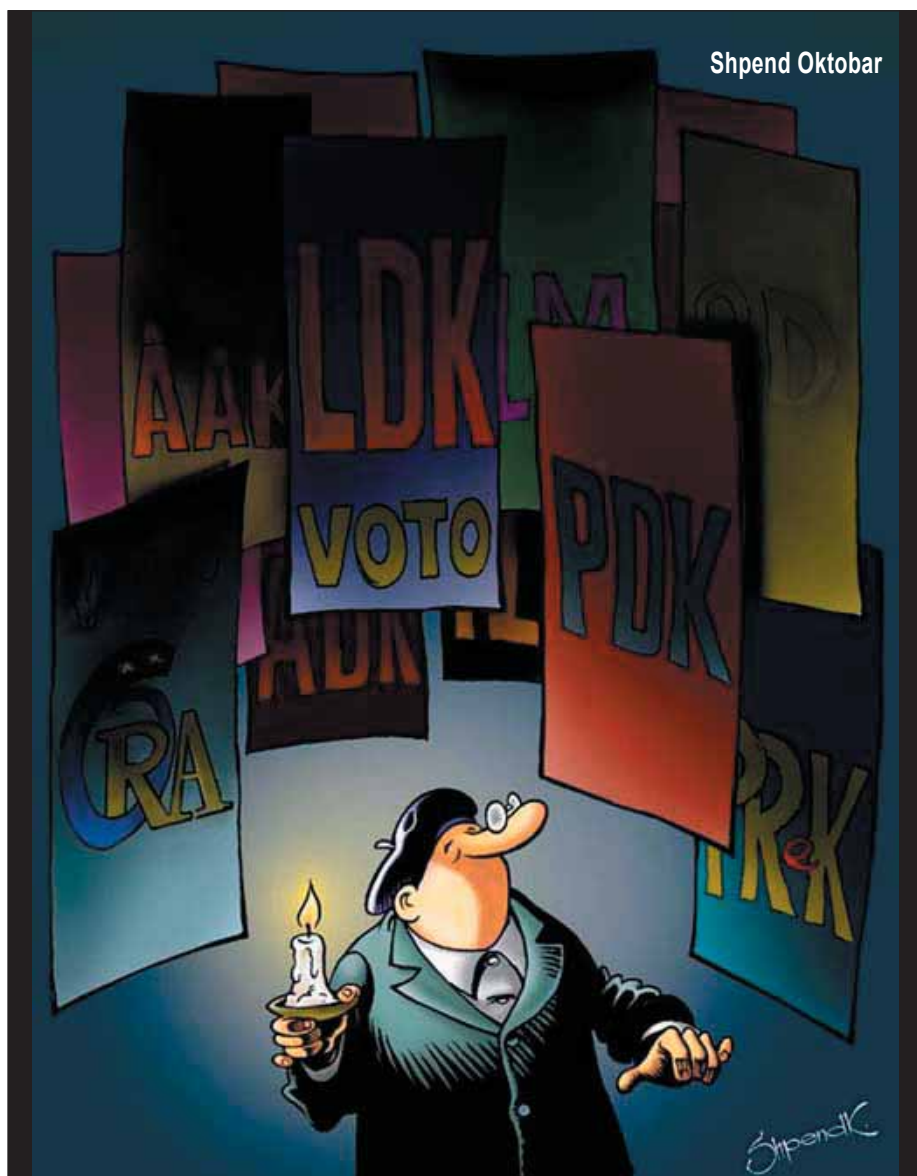
Kosovo u tom smislu nije izuzetak. U vreme objavljivanja ovog izdanja Detalja nalazimo se u sred kampanje pred izbore za Skupštinu Kosova. Sadašnja Skupština i Vlada bile su na vlasti tri godine. Ovi izbori mogu se smatrati proverom njihovog rada, a ovde možete pročitati mnoštvo tema o pitanjima koja brinu prosečnog čoveka. Upravljanje je bilo u nadležnosti tih institucija, kojima je narod poverio odgovornost da vladaju.

Kada je ova predizborna kampanja otpočela, OEBS je izrazio nadu da će se svi politički entiteti boriti za glasove na demokratski način i da će pokrenuti, za javnost, važne teme kao što su otvaranje novih radnih mesta, obrazovanje, zdravstvo i mnoge druge

slične teme. A ovo zbog toga što je utisak da javnost od svog političkog rukovodstva treba da očekuje odgovore i rešenja, a ne samo obećanja i slogane. Skupština i Vlada imaju veliku odgovornost za poboljšanje situacije na Kosovu.

Osim ponekog izuzetka ovo se nije dogodilo. Debate i predizborni skupovi sledili su uobičajeni obrazac obećanja i slogana sa ranijih izbora. Ono što ljudi zaslužuju jesu odgovori i rešenja.

Izbori su u principu važni. Predstojeći izbor je važan. Ovi izbori će kao rezultat dati novu skupštinu i novu vladu koje će imati veliku odgovornost da poboljšaju situaciju na Kosovu i da ga, kroz ispunjenje standarda, izvedu na pravi put. Svaki glasač je odgovoran za svoju budućnost, vi ste ti treba da zahtevate odgovornost od partija i političara. Političke vođe treba da daju odgovore i rešenja. Jedino to može da pomogne da glasači 23. oktobra naprave racionalan izbor.

DETAILS

Newsletter published by The OSCE

OSCE HQ, 38000 Prishtinë / Priština

Tel: +381 38 500 162

Fax: +381 38 500 188

E-mail: press.omik@osce.org

Web site: www.osce.org/kosovo/

Direktor izdanja:

Sven Lindholm

Glavni urednik:

Chris Cycmanick

Urednici:

Hasan Sopa (Detaje), Slavisa Mladenović (Detalji)

Dizajn:

Shpend Kada

Saradnici:

Arben Hajredinaj, Magdalena Hejzyk, Rexhep Krasniqi, Fatime Lepaja, Zana Limani, Driton Maliqi, Gëzim Rexha, Halide Sadiku, Mevlyde Salihu, Ardiana Sejdiu, Vasilija Stanić, Bernard Vrbanić

OSCE

Mission in Kosovo

Ograničavanje od odgovornosti:

Izraženi stavovi ili objavljeni materijal ne izražavaju neophodno politiku, mišljenje ili poziciju misije OEBS na Kosovu.

Izbori

Foto: "Ljevizja"

Nastavak sa preve strane

On smatra da lokalne institucije, osim mnogih drugih oblasti, nisu uspele da unaprede ni kulturu i obrazovanje.

"Pa zašto onda ja da glasam za njih"- kaže Međuvani. "Imali su 4 godine da se dokažu i nisu uspeali. Pogledajte samo ekonomiju koja propada i nerešeno pitanje statusa. Sami su sebi vezali ruke."

Ipak, uopšte uzev, ima različitih mišljenja. Ljudi osećaju da ih njihove partije zapostavljaju i osećaju da te partije ne rešavaju većinu njihovih problema.

"Oni kao da prose za naše glasove"-kaže Fetije, dvadesetogodišnja studentkinja, "umesto da ih zarade svojim radom."

Restrikcije struje i vode koje su postale uobičajene predstavljaju svakodnevni problem stanovnicima Kosova.

"Trebalo je da Vlada nešto preduzme povodom tih isključenja struje"- kaže jedan vlasnik radnje srednjih godina. "Ja ću glasati za onoga ko mi ponudi rešenje tog problema."

Prema izveštaju o Kosovu koji je Program za razvoj Ujedinjenih nacija (UNDP) objavio u septembru, ova razočarenja kao rezultat daju sve slabiji odziv birača.

Na prvim izborima 2000. godine glasalo je 79 % birača, da bi odziv padao prvo na 64% na izborima 2001. a zatim na samo 54% na poslednjim izborima 2002. godine.

"Odziv birača uporno pada delom možda i zbog toga što ljudi ne vide nikakvu korist od učešća na izborima"- stoji u izveštaju. "Da bi se ovaj trend promenio glasačima je potrebno da budu uvereni da mogu uticati na politički proces."

Glavna partija, Demokratska savez Kosova, LDK, koja sada ima 48 od 120 mesta u parlamentu, započela je svoju predizbornu kampanju motom "Sloboda, nezavisnost, demokratija".

Meljihate Termkoli, šef Izbornog centra LDK-a ne veruje da će razočaranje u narodu uticati tako što će umanjiti glasove za LDK.

"Bilo je napretka u nekoliko oblasti, a mi smo učinili sve što je u našoj moći da poboljšamo situaciju. Ljudi to znaju - naša podrška je ojačala"- kaže Termkoli.

Mada je dostizanje nezavisnosti još uvek glavni cilj i osnovni prioritet za LDK, Termkoli kaže da je ove godine ta partija sačinila planove i za rešavanje drugih problema kao što je nezaposlenost.

Prva stvar koju će uraditi ako pobede na izborima je da donesu zakone o svojini, kako bi se stvorila zakonska osnova za strane investicije.

Demokratska partija Kosova, PDK, druga po veličini, koja ima 26 mesta u parlamentu, priznaje da Skupština nije usvojila onoliko zakona koliko je trebalo, pravdajući to uglavnom lošim radom unutar Skupštine kao i oklevanjem Vlade da zakone podrži.

PDK, čiji je moto "Rad, država, dostojanstvo" obećava da će, ako pobedi na izborima, smanjiti stopu nezaposlenosti sa 70 na 40 odsto za 4 godine.

Džavit Haljiti, šef Izbornog centra PDK kaže: "PDK će se zalagati za stvaranje uslova za bolji život i otvaranje novih radnih mesta."

Međutim, prema njegovim rečima ni obrazovanje ni kultura neće biti zapostavljeni. Ako PDK pobedi, Ministarstvo kulture će investirati u izgradnju i razvoj pozorišta, opere i baleta, dok će Ministarstvo obrazovanja obezbediti veći broj školarina za dobre studente.

Jedna od novih političkih opcija koja po prvi put učestvuje na izborima, Građanska inicijativa ORA, kritikuje Privremene institucije što su Kosovo dovele u stanje depresije i stagnacije.

Oni smatraju da su partije koje su bile na vlasti u proteklih pet godina, sa političarima koje su sledili, dokazale da građanima ne mogu da ponude dobar život i perspektivu za budućnost.

Ljabinot Saljihu, predstavnik ORA-e kaže da je njihov cilj da izvuku Kosovo iz tog zatvorenog kruga degradiranja i mrtvila i da ga povedu u moderan svet.

"Mnogi naši članovi aktivni su i u civilnom društvu i kao takvi upoznati su sa svakodnevnim problemima i nevoljama sa kojima se građani susreću"- kaže Saljihu. Mnoge partije zapostavljaju potrebe građana ili se za njih zalažu samo u vreme izbora to jest kad im treba nešto zauzvrat."

Ipak, novi politički subjekti suočavaju se sa velikim izazovom jer treba pridobiti birače koji imaju običaj da svoj glas daju partiji sa dužom tradicijom. Neki se plaše da bi nedostatak iskustva novih partija mogao vratiti Kosovo na nulu, dok malim partijama treba vreme da razviju sopstveni kapacitet i dok ne uspeju da iznova izgrade institucije.

"Nismo sigurni ni da ćemo glasati za partije i ljude koje već poznajemo, a kamoli za one koji su tek ušli u politiku"- kaže Fetije Krasnici.

Rastrzani između rezultata postignutih za protekle tri godine i šarenih obećanja političkih partija u 2004, građani Kosova moraju da postavljaju svoje prioritete i da odluče šta je to što žele da promene 23. oktobra.

Zana Ljimani i Driton Malići su saradnici iz Instituta za izveštavanje o ratu i miru.

Obilje izazova pred biračima: Privremene institucije imaju centralno mesto

Više od 1,3 miliona registrovanih glasača moći će 23. oktobra da svojim glasom utiču na sastav kosovskih Privremenih institucija samouprave (PIS). Narod Kosova imaće priliku da bira između 32 političke opcije među kojima su političke partije, građanske inicijative i nezavisni kandidati.

Bernard Vrban, OEBS

Biračko telo glasa za popunu 120 mesta u Skupštini, koja je zakonodavno telo Privremenih kosovskih institucija samouprave. Rezultati izbora će, takođe, umnogome uticati i na sastav nove Vlade, koja je izvršno telo PIS-a. Upravo zato važno je znati šta ta tela rade, koje su njihove nadležnosti, šta su ostvarile za vreme svog prvog mandata i šta ih očekuje u narednom.

Informisanost jednog glasača ne svodi se samo na poznavanje procedure izbora. On treba da zna i kako da postigne da se njegov glas čuje, odnosno gde da traži rešenja za probleme koji pogađaju društvo. Kao i u svakom društvu - obrazovani glasač je doba glasač.

Ustavni okvir prilično jasno određuje odgovornosti PIS-a. Privremene institucije samouprave treba da obezbede da zakonodavstvo i primena budu u skladu sa odgovarajućim evropskim i međunarodnim standardima i normama. Naravno, postoje i ovlašćenja koja su rezervisana i nisu u nadležnosti PIS-a (kao što je objašnjeno u Ustavnom okviru, poglavlje 8).

Zakonodavna uloga Skupštine

Poglavlje 9 Ustavnog okvira reguliše ulogu Skupštine Kosova, koja je najviše zakonodavno telo. Članovi Skupštine su direktno odgovorni za usvajanje zakona i rezolucija u nadležnosti PIS-a. Zakonodavna ovlašćenja Skupštine uključuju, mada time nisu ograničena, sledeće oblasti: radnu i socijalnu

politiku, zdravstvo, obrazovanje, nauku i tehnologiju, poljoprivredu, šumarstvo i razvoj sela, i transport i komunikacije.

Prva Skupština Kosova je, tokom svog trogodišnjeg mandata, usvojila 93 zakona (prema informaciji koju je dala sama Skupština), mada specijalni predstavnik generalnog sekretara (SPGS) Ujedinjenih nacija nije sve te zakone i odobrio. Prvi zakon koji je usvojen bio je Zakon o načinu određivanja nivoa penzijske osnovice (zakon br. 2002/1). Ostali zakoni dotakli su najrazličitije oblasti kao što su: spoljna trgovina (2002/6), putevi (2003/11), poštanske usluge (2003/18), sport (2003/24), struja (2004/10) i proizvodi od plemenitih metala (2004/28).

Nažalost, Skupština je povremeno izlazila iz oblasti svojih ovlašćenja. U leto 2004. ona je pokušala da sačini amandmane Ustavnom okviru. Nedavno je, takođe, i nacrt Zakona o saradnji sa Haškim tribunalom okarakterisan kao preokoračenje ovlašćenja PIS-a. Ovakvi incidenti izazvali su kritike ne samo UNMIK-a već i drugih predstavnika međunarodne zajednice.

Zakonodavna vlast nadgleda izvršnu

Jedna od obaveza Skupštine je i da odobri rad Vlade koja se sastoji od Kancelarije premijera i od ministarstava, od kojih svako ima odgovornost za svoj delokrug rada.

Prioriteti postavljeni ovoj Vladi još početkom 2002. god. bili su: 1) učvršćivanje demokratskih struktura na Kosovu; 2)

povećanje transparentnosti i efikasnosti administracije; 3) unapređenje obrazovnih standarda; 4) poboljšanje kvaliteta zdravstva; 5) unapređenje ekonomskog razvoja i međunarodne ekonomske saradnje; 6) povećanje stope zapošljavanja; 7) osnivanje penzionog osiguranja i socijalne pomoći za ugrožene grupe ljudi; i 8) integracija

svih etničkih zajednica u kosovsko društvo.

U skladu sa odredbama Ustavnog okvira i proceduralnim pravilima Vlada, kao i drugi akteri, ima pravo da predlaže zakone. Skupština, osim što glasa o zakonima, ima i savetodavnu ulogu u završnoj fazi pripreme nacrt zakona (koji se kasnije i podnose Skupštini na razmatranje).

Ipak, ovo je samo jedna od mnogih nadležnosti i odgovornosti koje Vlada ima. Kao deo izvršne vlasti, Vlada je odgovorna za upravljanje jednim područjem. To je institucija koja aktivno primenjuje zakone usvojene u Skupštini, a koje je odobrio SPGS.

Naravno, uspešnost vlasti u nastojanju da ostvari postavljene prioritete biće proverena na izborima 23. oktobra. Tada će birači, davanjem svoga glasa i ubacivanjem glasačkog listića, najbolje moći da iskažu svoje mišljenje

Izazovi sa kojima se suočavaju PIS

Privremene institucije samouprave još uvek moraju da rade na socijalno-ekonomskim pitanjima i da traže način da poboljšaju život stanovnika Kosova. Sledeće Privremene institucije biće odgovorne za potpunu primenu Standarda za Kosovo. Upravo je na narednim PIS da, ili pokrenu Kosovo napred i da ga približe Evropi tako što će ozbiljno prihvatiti posao koji su zatekli ili će, raspravama i potiskivanjem međunarodne zajednice, zadržati Kosovo tu gde jeste. Njihov uspeh ili neuspeh odrediće položaj Kosova u regionu i u Evropi.

Na predstojećim kosovskim izborima, biračko telo će izabrati onu političku opciju za koju veruje da će biti u stanju da najbolje odgovori izazovima i da poboljša kvalitet života svih ljudi. Iako su neka ovlašćenja koja se izjednačavaju sa suverenitetom rezervisana za međunarodnu zajednicu, ipak je veliki deo ovlašćenja - što UN Rezolucija 1244 i želi da pokrene, i dalje u nadležnosti PIS-a, znači već je u rukama izabranih i naimenovanih lokalnih zvaničnika. Birači moraju svom političkom rukovodstvu da daju do znanja kome veruju i za koga misle da će ostvariti toliko potrebni napredak.

Internet prezentacije Skupštine Kosova i Vlade Kosova mogu da se nađu na sledećim adresama: www.kuvendikosoves.org i www.pm-ksgov.net sa kojih su i uzete informacije za sačinjavanje ovog članka.

"Na predstojećim izborima kosovski birači odlučivaće koji su politički subjekti, po njihovom ubedenju, najsposobniji da se suoče sa ovim izazovima i poboljšaju kvalitet života svih stanovnika." Foto: Kotek/OEBS

Električna energija, ali po koju cenu?

Kada neko na Kosovu postavi pitanje “koji je najnepodnošljiviji svakodnevni problem,” skoro odmah dobije odgovor “restrikcije struje”!

Magda Hejzyk, OEBS

Neredovno snabdevanje strujom problem je za čitavo stanovništvo Kosova. Što je još gore, iako nisu u mogućnosti da obezbede normalno snabdevanje strujom, dve glavne elektrane Kosovske energetske kompanije (KEK) u Obiliću izazivaju ogromno zagađenje vazduha, što predstavlja ozbiljnu pretnju po zdravlje stanovnika Kosova. Međutim izgleda da je, nakon dugogodišnjeg zanemarivanja, problem zagađenja iz elektrana ugledao svetlost dana u lokalnoj štampi i na inicijativu stanovnika koji su njime direktno pogođeni. Takođe izgleda da vlasti preduzimaju prve korake ka rešavanju tog problema.

KEK je i dalje glavni snabdevač kosovskog tržišta energijom, iako u isporuci s vremena na vreme ima prekida. Njegove dve elektrane Kosovo A i B, koje se nalaze u blizini Prištine u obližnjem gradiću Obiliću, teško promiču bilo čijoj pažnji. Elektrane su ogromne, sive, betonske strukture sa dimnjacima visokim 70 metara, koji emituju tone pepela prekrivajući okolinu slojem prljavštine.

Kosovo B, koju čine dva bloka, je novija i ima filtere koji funkcionišu sa sposobnošću prečišćavanja od 98%. Kosovo A, koju čini pet blokova, radi sa nivoom prečišćavanja između 50% i 80%. Jedan od njenih 200MW blokova emituje oko 25 tona prašine i pepela na sat, 74 puta više od evropskog standarda o zagađenju prašinom. Najveći problem je nedostatak odgovarajućeg održavanja ove dve elektrane. Oštećeni ili nefunkcionalni filteri, koje radnici često isključuju da bi povećali kapacitet, izazivaju još veće zagađenje i rizik od bolesti. Tako, dok oblaci dima za većinu znače struju u domovima, za one koji žive u ovoj oblasti sinonim su za otrov.

Energetski sektor, posebno u širem regionu Prištine, glavni je zagađivač na Kosovu jer oko 97% proizvedene energije obezbeđuje se putem sagorevanja uglja u elektranama. U okruženje koje je već u velikoj meri zagađeno izduvnim gasovima automobila i generatora – alternativnih izvora energije tokom restrikcija struje i glavnih izvora “buke”, KEK termoelektrane emituju sumpor, okside azota i ugljenika i prašinu. Takođe, osim što zagađuju prirodne izvore vode, elektrane stvaraju brda sačinjena od preko 40 miliona tona pepela, koja zauzimaju oko 150 hektara poljoprivrednog zemljišta.

Mešavina zagađenog vazduha, zemljišta i vode u oblasti Obilića uzrok je ogromnih zdravstvenih problema u populaciji. Među seljanima koji žive u neposrednoj blizini

“Stanovnici susednih sela tvrde da je pepeo uništio njihovu, nekada plodnu zemlju” Foto: Sopa/OEBS

najveća je učestalost bolesti pluća, infekcija gornjeg i donjeg respiratornog trakta, akutne dijareje, crevnih parazita i šuge. Oduvan vetrom pepeo prekriva nečija pluća i nikada se ne povlači. Međutim, da budemo poštteni, ovakvo zdravstveno stanje ne izazivaju samo elektrane, već i pijuća voda, nedostatak sanitarne mreže i loša lična higijena mnogih. Ipak većina bolesti se može pripisati elektranama.

Stanovnici susednih sela tvrde da je pepeo uništio njihovu, nekada plodnu, zemlju. Mnogi stanovnici Kruševca, sela koje se nalazi između elektrana i nasipa za smeštanje pepela, pate od bolesti respiratornog trakta, pa čak i raka. Ovaj pepeo, koji život čini veoma teškim u oblasti Obilića, takođe dolazi do susednih gradova. Na primer malo jači vetar može pepeo razneti u krugu od 10 kilometara – čak i do Prištine.

Odgovarajući na pitanje zagađenosti, gospodin Zećir Veseljaj, savetnik ministra za okolinu i prostorno planiranje (MOPP) kaže da je u ovom trenutku jedini način na koji Vlada može uticati na aktivnosti KEK-a, stvaranje zakona koji bi u budućnosti primoralo kompaniju da smanji zagađenje. Na žalost, prema njegovim rečima, za sprovođenje ovog zakona potrebne su godine. G-din Veseljaj je naglasio da ovo ministarstvo, osnovano juna 2002, može samo priznati hitan prioritet za osnivanje jakog pravnog okvira za upravljanje okolinom. Kako bi se ovo postiglo MOPP je nedavno priveo kraju

izveštaj pod naslovom Strategija o okolini i održivom razvoju. U trenutku kada je ovaj članak pripreman, nacrt zakona je prolazio kroz zakonsku proceduru.

Prema ovom dokumentu prioriteti MOPP-a u vezi sa Obilićem su, između ostalog: “zamenjena stare opreme u energetskom sektoru, uklanjanje i odlaganje postojećih jalovina pepela iz termoelektrana i obnova i rekultivacija kratera stvorenih tokom eksploatacije lignita na otvorenim kopovima”.

Spisak prioriteta MOPP-a je puno duži. Međutim postavlja se pitanje da li će oni moći da postignu sve svoje ciljeve? Formulisanje odgovarajućeg pravnog okvira korak je u pravom smeru. Onda, ne samo vlasti već i građani moraju preduzeti više mera.

Prvo, dobar početak bio bi sprovođenje postojećeg zakona. Trenutno u oblasti industrijskog zagađenja on nije adekvatan. Drugo, moraju se instalirati novi filteri u elektranama i koristiti na odgovarajući način. Finansiranje ove nabavke trebalo bi povezati sa novim pristupom građana, što bi značilo plaćanje računa za struju.

Imajući u vidu finansijska ograničenja administracija ne može stanovnicima obezbediti čistiju i zdraviju energiju bez odgovarajućih izvora prihoda direktno povezanih sa korišćenjem te energije. Put ka redovnijem i čistijem snabdevanju energijom je, kao i mnoga druga pitanja, ulica sa dva smeru.

Upoznavanje izbornog sistema

Glavne činjenice

Izborni sistem koji je ustanovljen Ustavnim okvirom je izuzetno pravedan.

Reč je o proporcionalnoj zastupljenosti.

- To znači da su mesta u Skupštini dodeljena na osnovu broja glasova pojedini politički entitet dobije;
- U Skupštini ukupno ima 120 mesta;
- Sve političke partije, koalicije, građanske inicijative i nezavisni kandidati koji učestvuju na izborima bore se za 100 od tih mesta;
- Pošto izborni sistem koji se koristi podrazumeva proporcionalnu zastupljenost to znači da, ukoliko jedna partija osvoji, na primer, 60 procenata glasova širom Kosova, ta će partija dobiti oko 60 mesta u Skupštini;
- Preostalih 20 mesta u Skupštini poznata su kao mesta po strain;
- To je zato što su ta mesta dodeljena manjim zajednicama, kako bi im se obezbedilo da imaju pravo glasa u Skupštini;
- Ta mesta biće dodeljena srazmerno broju glasova koje politički entiteti dobiju na izborima.

“Jedno Kosovo”

Na izborima za Skupštinu, Kosovo se tretira kao jedan izborni okrug.

Ovo predstavlja jedan pravedan pristup.

To znači da, gde god jedna osoba glasa, taj glas se računa entitetu za koji je osoba glasala.

Sistem daje svim entitetima, pa i onim manjim, veću mogućnost da osvoje mesta pošto ne moraju da se oslone isključivo na podršku jedne oblasti na Kosovu.

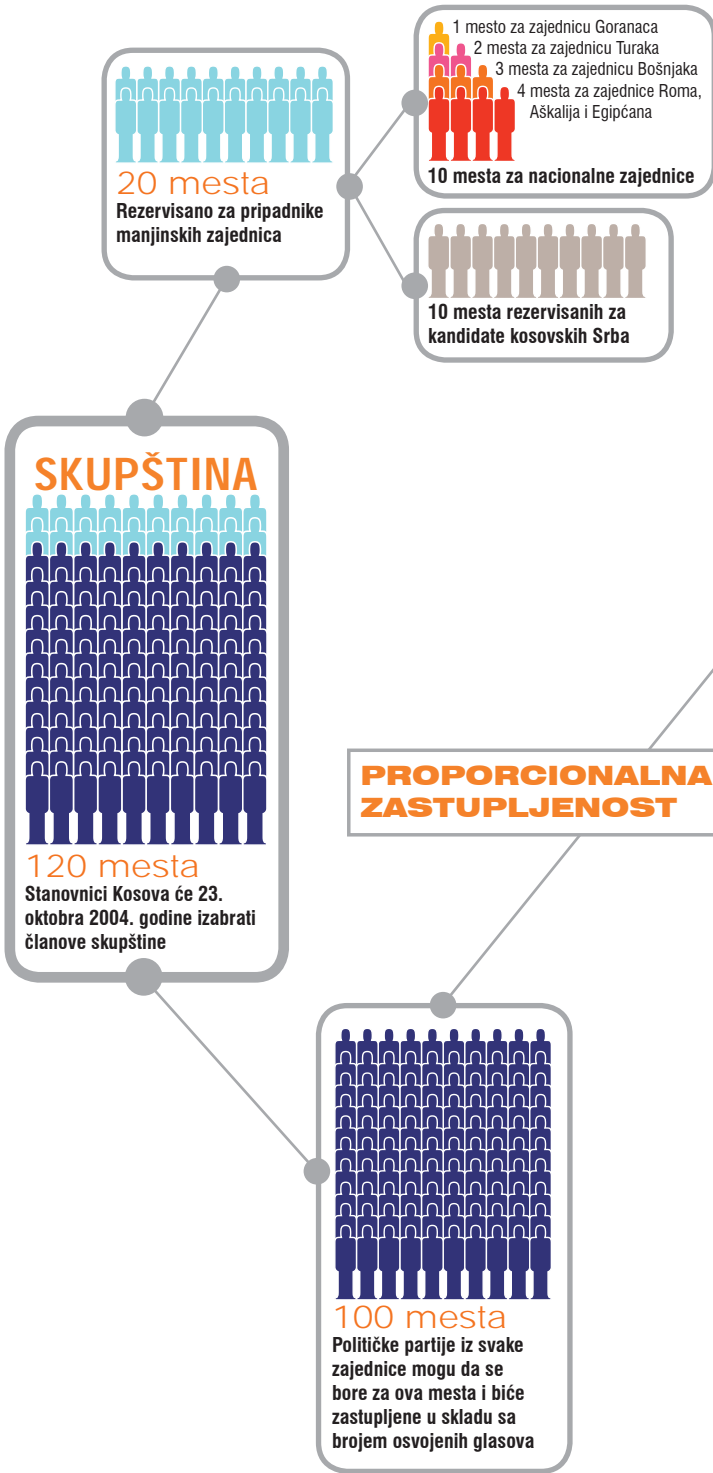
Kako znati za koga glasate?

Ljudi glasaju za entitet po svom izboru.

Ima oko 1,300 kandidata na listama svih entiteta koji se nadmeću na ovogodišnjim izborima.

Politički entiteti sastavili su liste kandidata, uključujući i redosled kojim će ti kandidati biti birani. Na primer, jedna partija može da stavi 110 kandidata, a da osvoji samo 40 mesta. To znači da će prvih 40 imena sa njene liste ući u Skupštinu.

Vi ćete znati ko su ti kandidati. Informacija o listama kandidata za svaki politički entitet biće objavljena pre izbora i biće istaknute na biračkim mestima.

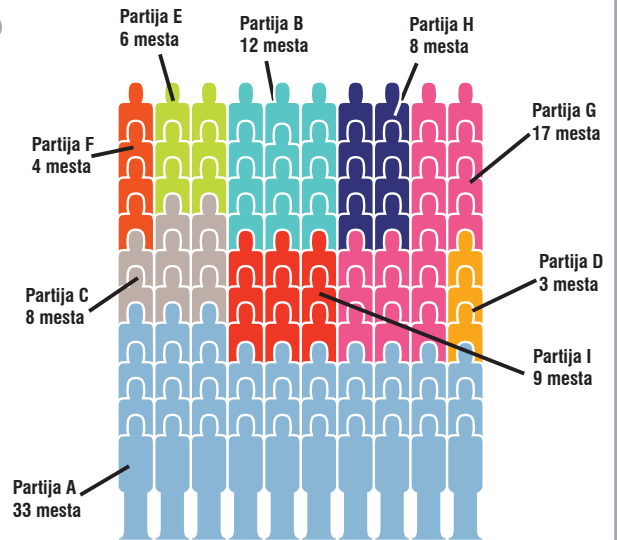

ŠTA ZNAČI PROPORCIONALNA ZASTUPLJENOST?

Partija A	= 33.0% glasova
Partija B	= 12.0% glasova
Partija C	= 8.0% glasova
Partija D	= 3.0% glasova
Partija E	= 6.0% glasova
Partija F	= 4.0% glasova
Partija G	= 17.0% glasova
Partija H	= 8.0% glasova
Partija I	= 9.0% glasova

100.0% glasova

A ovo može biti predstavljeno i na drugačiji način:

Objašnjenje:

Ako partija ili kandidat A osvoji 33% ukupnog broja glasova, to znači da će dobiti 33% od 100 mesta, odnosno osvojiće 33 mesta u skupštini.

Ako partija ili kandidat D osvoji 3% od ukupnog broja glasova, onda može da dobije 3% od 100 poslaničkih mesta, što znači da ima 3 mesta u skupštini.

Poruka naroda liderima Kosova

23. oktobra 2004, glasači će ponovo izaći na birališta da izaberu članove Skupštine. Period kampanje je već u toku, ali kakvi su problemi glasača i kakav će izbor imati ovaj put?

Hasan Sopa, OEBS

Svaki put kada se približavaju izbori, kosovski glasači suočavaju se sa određenim brojem dilema. To je doba kada političke partije počinju da daju obećanja za koja i sami smatraju da ih je teško ispuniti. Neki znaju da ne postoje uslovi za njihovo postizanje u svetlu trenutnog lošeg ekonomskog stanja, dok je glasačima jedino ostalo da im 'veruju' zato što će morati da glasaju.

Samo nekoliko nedelja pred održavanje izbora, Detalji su sa određenim brojem ljudi razgovarali o pitanjima koja su za njih bitna. Za sve stanovnike Kosova važno je da se predstojeći izbori organizuju i održe na najbolji mogući način jer je to sledeći korak kojim će Kosovo graditi svoju demokratiju.

Glasači protiv političara

Mnogi smatraju da kosovskim političkim partijama i političarima i dalje nedostaje neophodno iskustvo za sprovođenje vlasti, uprkos nekoliko godina iskustva i pomoći međunarodne zajednice u izgradnji potencijala.

Prema rečima Miradije Aslanaj, koja je zaposlena u Vladi, platforme političkih partija moraju da sadrže nešto više od praznih izjava tipa "ovo bi želeli da uradimo...". "Oni moraju jasno naglasiti kako planiraju da sprovedu svoje ideje o problemima zaštite životne sredine, zdravstvene nege, obrazovnog sistema itd. One takođe moraju raditi na", kako je rekla, "povezivanju odgovornosti" između njih i glasača.

Svakodnevni problemi

Nema sumnje da glasači imaju najveći uticaj na menjanje trenutne političke scene. Međutim, da li su glasači svesni da oni stvarno mogu uticati na promene?

"Demokratija počinje na najnižem nivou i glasači moraju naučiti da traže više od svojih političara i da ih učine odgovornima," kaže gospođa Aslanaj. "Oni moraju shvatiti da partije njih predstavljaju i njima služe, a da nije obrnuto. Na drugoj strani političke partije moraju znati da moraju naporno raditi na obećanjima koja su dale tokom godine izbora, u protivnom rizikuju da sledeći put izgube glasove."

Aljma Ljama, novinar RTK, misli da bi buduća Skupština morala efikasnije koristiti svoje vreme, čak i u smislu intenziteta svog rada. "Nema sumnje da je donošenje zakona važno," kaže ona, "ali je takođe bitno da se radi na svakodnevni problemima sa ko-

Ulica u Prištini veče pred izbore. Foto: H. Sopa/OEBS

jima se suočava naše društvo."

Ona naglašava da nova Skupština ne bi trebalo da neprestano trači vreme na iznošenje pitanja konačnog statusa Kosova, zato što to trenutno nije na dnevnom redu. "Važno je da imamo jasne ideje o tom problemu, ali je još bitnije da se bavimo konkretnim problemima, kao što je stvaranje ekonomske politike i otvaranje novih radnih mesta." Ona još primećuje da je sama Vlada pokazala nedostatak ideja za kreiranje takve politike, čime se troši dragoceno vreme.

Korupcija u institucijama

Još jedna problematična oblast prema rečima gospođice Ljama je korupcija. "Uzmimo zdravstvo za primer - usluge su veoma loše a korupcija svakodnevno cveta."

"Zdravstvena nega na Kosovu je u žalosnom stanju," kaže Destan Beriša, jedan od posetilaca internet kafea. "Na zapadu, nakon što je pacijent hospitalizovan, rođaci osećaju da je on u dobrim rukama. Ovde je obrnuto. To je trenutak kada patnja počinje jer porodica i prijatelji pacijenta mole doktore i sestre da paze na njihovog voljenog, tražeći lekove i sve ostalo."

Nepotizam i politika u obrazovnom sistemu

Stanje obrazovnog sistema često je u našim intervjuima predstavljalo predmet zabrinutosti. Ljudi ovaj sistem vide kroz probleme na Univerzitetu gde izgleda nedostaje profesionalno osoblje, ima nepotizma a reforme

se ne sprovode. Sve to povlači nedostatak investicija u buduću razvoj društva.

Gzim Krasnići, član studentske inicijative "Na drugi način", sličnog je mišljenja. On kaže da je nepotizam problem na svim odsecima univerziteta i da je politika veoma često previše uključena.

"Imao sam priliku da čitam neke od statuta političkih partija gde govore o boljitku za studente ako dođu na vlast. Obećavaju poboljšanje uslova studiranja, dodelu stipendija itd." Ali, prema rečima g-dina Krasnićija to ne bude tako: "Ako neki student želi stipendiju mora se pridružiti određenim političkim partijama ili nema nikakve šanse."

Definisanje odgovornosti

Prenos odgovornosti je još jedna od često pominjanih tema. "Mora da postoji jasna definicija odgovornosti," kaže Beriša, "tako da znamo ko je za šta zadužen. Ljudi ne osećaju "vlasništvo" nad institucijama samouprave. Pre bi se reklo da postoji osećaj, među političarima i glasačima da međunarodna zajednica i dalje kontroliše većinu aspekata privremene administracije."

Beriša je naglasio da je definisanje odgovornosti ključni deo ovog procesa. Kosovu su potrebni odgovorni funkcioneri Vlade, više nego bilo šta drugo. Da bi se to dogodilo potrebni su mehanizmi odgovornosti. "To je ono što ljudi sa Kosova žele i to je ono što žele ljudi uključeni u izgradnju odgovornog društva, uključujući glasače," zaključio je Beriša.

Program obnove ulazi u završnu fazu

Vasilija Stanić, OEBS

Ako je suditi prema broju uništenih objekata, među opštinama koje su u martovskom nasilju pretrpele najveću štetu svakako je i opština Kosovo Polje.

Dve zgrade, najbitnije za zajednicu, škola "Sveti Sava" i Dom zdravlja u Bresju bile su među 139 privatnih i javnih objekata u Kosovu Polju koji su uništeni. Sada, šest meseci kasnije, škola "Sveti Sava", koja je tokom leta potpuno renovirana, ponovo je otvorena, a slede i radovi na obnovi Doma zdravlja.

"Prijatno sam iznenađen vremenom kojim je škola vraćena u funkciju i što je obećanje koje nam je dato i ispunjeno" – kaže direktor jedne od osnovnih škola, Radoslav Marović.

Kada je visoki predstavnik Ujedinjenih nacija Havijer Solana posetio školu ubrzo nakon martovskog nasilja Marović ga je pitao: "Šta ja kao direktor škole da kažem svojim đacima i nastavnicima". Direktor škole nastavlja: "Solana mi je odgovorio: "Ova škola će septembra biti u funkciji, spremna za početak nove školske godine". I zaista se tako i desilo na moje veliko zadovoljstvo."

U zgradu škole "Sveti Sava" su, nakon sukoba '99. godine, iz Prištine i Kosova Polja

bile izmeštene dve osnovne i srednja Medicinska škola, a nastavu na srpskom jeziku pohađali su učenici iz manjinskih zajednica, srpske i romske.

Prošlu školsku godinu oko 300 učenika ove škole završilo je u školi u obližnjem selu Ugljaru, gde je nastava, zbog nedostatka prostora, morala da bude organizovana u četiri smene. Sada, kada su se vratili u svoju školu, i učenici i nastavnici veoma su zadovoljni uslovima u obnovljenoj zgradi.

Ipak, direktori ističu da obnova ne bi trebalo da se na tome završi jer ima još dosta toga što nije urađeno. Potrebno je ponovo opremiti uništene kabinete za nastavu hemije, fizike, biologije, kao i školsku biblioteku u kojoj je bilo 7,500 knjiga uglavnom naslova stručne literature i školske lektire. Ni renovirana fiskulturna sala nije opremljena učilima za nastavu fizičkog obrazovanja, koje su nekada imali.

Takodje je važno da se obnova ove škole ne posmatra odvojeno od obnove drugih objekata uništenih marta meseca. Rekonstrukcija kuća i stvaranje uslova za povratak raseljenih koji su sada uglavnom smešteni u kontejnerima u Ugljaru omogućiće i da se deca, koja su ovu školsku godinu upisala negde drugo, vrate u školu "Sveti Sava".

"Imao sam kuću u Kosovu Polju i moje dvoje dece je išlo u školu "Sveti Sava". – kaže Jovica Rajković iz Kosova Polja: "Posle 17. marta ja sam sa svojom porodicom bio smešten u jedan od kontejnera u Ugljaru. Međutim, kada je počela školska godina, ja sam odlučio da porodicu dovedem u Skulainovo i da decu tu upišem u školu. Osnovni razlog je što mi kuća još nije završena, a veoma je teško za četvoročlanu porodicu da živi na tako uskom prostoru kao što je kontejner, pritom struja često nestaje, nemamo vodu, higijenski uslovi su loši.... Ako se situacija popravi i stvore se uslovi, mislim bezbednosni najvažnije, mi bi se vratili kući, a deca bi ponovo išla u svoju školu."

U Kosovu Polju, od 139 objekata koliko ih je na spisku za obnovu, do sada je završena rekonstrukcija 34 kuće i škole "Sveti Sava", dok su radovi na još 95 kuća, kao i na obnovi Doma zdravlja u toku.

Bedžet Brajšori, predsedavajući Centralne međjuministarske komisije za rekonstrukciju objekata uništenih u martovskom nasilju za Detalje kaže da je Program rekonstrukcije ušao u završnu fazu.

"Iz budžeta Vlade Kosova za obnovu škole "Sveti Sava" izdvojeno je 460 hiljada evra. Ipak, prioritet u obnovi imaju stambeni objekti."

On dodade da je, da bi se proces ubrzao, u ovaj posao uključeno i nekoliko nevladinih organizacija koje su zadužene za tehničke pripreme, raspisivanje tendera, nadgledanje radova, kao i da o toku radova izveštavaju Komisiju.

"Za sada radovi teku prema dinamici i trebalo bi da do kraja oktobra bi da do kraja oktobra budu završene" – dodaje Brajšori. "Što se tiče obnove Doma zdravlja, moguće je da ona malo kasni, ali ja očekujem da i to bude gotovo do kraja oktobra."

Kada i zgrada Doma zdravlja u Bresju bude završena, učenici srednje Medicinske škole nadaju se da će ponovo moći da obavljaju praktičnu nastavu u ovoj ustanovi, kao što su to činili i ranije.

Školari u školi Sveti Sava u Kosovu Polju, nakon njenog renoviranja. Foto: H. Sopa/OEBS

Studenti traže nove reforme

Rexhep Krasniqi i Halide Sadiku, OEBS

Hodnici Prištinskog univerziteta prepuni su studenata. Ovi mladi ljudi puni su života, radosti, smeha entuzijazma, energije i čeznu za svetlijom budućnosti. Neki izgledaju zabrinuto jer su se prijavili za studiranje na Univerzitetu. Kada ih neko pita kako se osećaju, odgovor je da su srećni samo kad uspeju da se upišu. Ipak, na pitanje o tome kakvi su izgledi kada završe studije i kakvi su uslovi studiranja, njihovo raspoloženje se drastično menja.

Fatmir, dvadesetčetvorogodišnji student na Tehničkom odseku primećuje: "Ne mogu da opišem koliko sam bio srećan kada su me primili na fakultet jer to je kao da sam sebi otvorio put za bolju budućnost. Međutim, te nade brzo su se razvejale kako sam dolazio do prepreka na tom putu – neadekvatna literatura, slaba predavanja i malo podsticaja."

Škumbin, dvadesetjednogodišnji student Poljoprivrede kaže da mu najteže pada to što nema laboratorijskog materijala za završetak istraživačkih projekata. Ovaj mladi čovek nije optimista u vezi budućnosti profesije koju je izabrao i kaže: "Bez razvoja poljoprivrede na Kosovu, za mene ovde nema perspektive".

Gezim Krasnići, član Studentske inicijative "Na drugi način" došao je do istog zaključka kao i Fatmir. On dodaje i to da je, zbog postojećih nedostataka, Prištinski univerzitet postao fabrika za proizvodnju diplomiranih stručnjaka bez posla. On se čak pita da li ima svrhe studirati.

I kao da već nema dovoljno zabrinutosti, studenti se još žale i na to da do sada nisu videli nijednu od takozvanih reformi na Univerzitetu.

Tako Fatmir ne primećuje da se po tom pitanju puno toga primenilo u praksi, jer akademsko osoblje, s obzirom na to da je u podmaklim godinama, teško prihvata promene. Škumbin kaže da se reforme samo delimično primenjuju, pominjući dalje i trogodišnju studiju o reformama.

Džavit Redžaj, stariji zvaničnik Ministarstva za obrazovanje, nauku i tehnologiju ima isto mišljenje o primeni reformi na Univerzitetu. On smatra da se: "reforme primenjuju, ali samo površno. Postojala je volja i spremnost uprave Univerziteta, jer planiranje, učešće i primena su se odvijali od vrha prema dnu, ali bez istinskog učešća profesora. Takođe, na to utiče i starosna dob profesora – neki lakše prihvataju novine, a neki ne."

Gezim kaže da su takozvane reforme bile pokušaj da se eksperimentiše sa nečim što nije bilo dobro isplanirano. Jedan od nedostataka novog sistema jeste to što on zapravo skraćuje program sticanja diplome sa četiri na tri godine. Na nekim univerzitetima za završetak studija često je potrebno od četiri do šest godina.

"Reforme su primenjene samo površno. To takođe zavisi od starosti profesora – neki ih lakše prihvataju, neki ne." Foto: Sopa/OEBS

Gezim smatra da moraju biti preduzete radikalne promene ako je postoji želja da se izvrše adekvatne reforme. Jedna od najznačajnijih novina je smanjenje broja studenata po grupama, obezbeđivanje više prostora za studiranje, obnavljanje profesorskog kadra, prilagođavanje stručne literature i poboljšanje kvaliteta predavanja. Sa njegove tačke gledišta, nije smelo da se dozvoli da se krene sa reformama ovakvim kakve su sada.

Za ovu situaciju on takođe krivi i međunarodnu zajednicu, primećujući da na listi standarda nema ničega što se odnosi na sistem obrazovanja.

Kako dolaze izbori, Fatmir ne očekuje da se puno toga promeni. "Mislim da će standardi da budu ispunjeni posle izbora, onda će i status biti rešen, investicije će početi da pristižu i na Kosovu će se poboljšati perspektiva."

Izgubljena generacija penzionera

Velika tamna prostorija ispunjena dimom. Stariji ljudi igraju šah na stolovima prekrivenim umrlanim čaršavima. Oni koji ne igraju, vreme provode šapćući jedni drugima o tome kako provode svoje dane. Ostali sede napolju i nadaju se boljim danima.

Mevlyde Salihu, OEBS

Tako izgleda udruženje penzionera gde se okupljaju stariji.

Njihova naborana lica pričaju vam stotine, više tužnih nego srećnih priča, koje su im život učinile teškim i interesantnim u isto vreme.

Čisto, dobro osvetljeno stepenište koje vodi do kancelarije predsednika udruženja daje vam lažni utisak da će, samo sprat iznad, stvari izgledati bolje, ali naprsle cevi tik ispred kancelarije vraćaju vas u realnost.

"Naš položaj je veoma težak," kaže Rasim Domi, šef udruženja. "Nakon rata (1999.) penzioneri su lišeni svog statusa. Oni koji su stariji od 65 godina imaju identična prava, bez obzira da li su radili ili ne, i primaju tričavih 40 € mesečno. Međutim, postoji veliki broj onih koji su mlađi od 65, a nemaju prava na penziju i ne primaju ništa. Oni čekaju," dodao je on.

Prema Domiju samo 30 odsto penzionera ima nekog ko se stara o njima, ostali moraju živeti od tričavih penzija. "Čudo je kako

uspevaju," rekao je on, dodajući "imamo informaciju da ljudi izlaze noću da traže hranu na smetlištu. Oni su stari i u većini slučajeva bolesni."

Rasim Domi, predsednik Udruženja penzionera
Foto: Sopa/OEBS

Mediji na četvrtom testu

Arben Hajredinaj, OEBS

Idriz Ljepaja, ima 77 godina i jedan je od srećnih penzionera. On je zadovoljavao kriterijume za uključivanje u novu penzionu šemu, tako što je dokazao da je stanovnik Kosova i da je stariji od 65 godina. Još je važnije što on ima decu koja ga izdržavaju.

“Ovo nije penzija, ovo je socijalna pomoć. Sa 40€ ne mogu da kupim ni potrebne lekove. Nakon 41 godine rada u Opštinskom sudu u Podujevu, osećam se povređeno i razočarano jer ne mogu sam sebe da izdržavam i zavisim od svoje dece,” rekao je on.

Sa mnoštvom drugih problema sa kojima su se susretali nakon svog osnivanja 1999, izgledalo je kao da su međunarodna zajednica i novostvorene institucije na Kosovu, zanemarile ovaj problem.

Tek tokom jula 2002. Skupština Kosova je, godinu dana nakon svog osnivanja, usvojila Zakon o načinu utvrđivanja penzijske osnovice. To je značilo da će stariji od 65 godina dobijati 28 € mesečno, sa godišnjim povećanjem koje zavisi od budžeta. Dve godine kasnije ovaj iznos je dostigao samo 40 €.

Međutim, nova šema je ljude koji su sada penzionisani, a imaju manje od 65 godina, ostavila praznih ruku, iako su radili tokom većeg dela svog života. Stari sistem je garantovao isplatu penzija tako što je radno aktivna generacija davala doprinos penzionom fondu. Na drugoj strani, novi sistem, osnovan nakon konflikta, funkcionise tako što radnici plaćaju sopstvene doprinose. Izgleda da su oni koji su trenutno u penziji zaglavljani između ta dva sistema.

“Mi smo svesni da ovo nije najbolje rešenje,” rekao je Nuhi Ismajli, savetnik ministra za rad i socijalna pitanja. “Nismo došli do rešenja za trenutne penzionere. Šema i zakoni iz prošlosti više ne važe. Međutim, siguran sam da će nova šema, sa penzijskom osnovicom i fondom štednje, funkcionisati na duži rok.”

“Rešenje bi bila nova jaka, kompletna vlada sa odgovornostima, koja se ne može opravdavati ograničenim odgovornostima, i prava opozicija,” zaključio je Ismajli.

Predsednik udruženja penzionera takođe se nada da će se stvari preokrenuti nakon formiranja vlade. “Stvari ne mogu biti gore,” rekao je, dodajući da “je prva Vlada učinila šta je mogla, ali je bila mlada vlada. Predstojeća vlada koju ćemo izabrati moći će da, na osnovu iskustva prethodne, učini ono što prva nije učinila i da radi bolje.”

Međutim, sa trenutnom ekonomskom situacijom na Kosovu, nezaposlenošću, novim penzionim sistemom i bez rešenja na vidiku, položaj penzionera će se najverovatnije još više pogoršati.

Uprkos deklarativnoj podršci kosovskih institucija i dalje se mora puno učiniti i to se mora učiniti brzo za ovu izgubljenu generaciju radnika, koji su izneli najteži teret.

Nikada ranije kosovske institucije nisu imale važniju ulogu u organizovanju slobodnih i poštenih izbora. Uspeh koji su one postigle u radu biće meren načinom na koji će mediji izveštavati o nastupima partija koje učestvuju na izborima, ali će pritom i rad lokalnih medija biti pod lupom.

Pravila i propisi

Uputstvo za medije, koje je sastavila Privremena komisija za medije (TMC), a u sklopu UNMIK-ovih propisa, postao je predmet debate na sastancima u septembru 2004, kojima su prisustvovali mediji i TMC. Iako su mediji prihvatili propise, ostali su rezervisani prema njihovoj punoj primeni.

“Vreme izbora je uvek osetljiv period i treba da postoje pravila za pokrivanje kampanje” – kaže Agron Bajrami, glavni i odgovorni urednik dnevnika Koha ditore. On je izrazio sumnju rekavši da je sačinjavanje nacрта i usvajanje pravila jedno, ali adekvatna primena tih pravila je nešto sasvim drugo. Bajrami čak primećuje da bi samo nekolicina medija mogla profesionalno da proprati izbornu kampanju.

Zijadin Gaši, novinar dnevnika Zeri smatra da je, uprkos pravilima koja zahtevaju da se svim potvrđenim političkim subjektima obezbedi poštena i jednaka zastupljenost u informativnim programima, to “više želja nego realnost”. Da bi potkrepio tu tvrdnju on ističe kako je veoma teško obezbediti jednaku zastupljenost u medijima jer i sami politički subjekti se razlikuju po veličini, aktivnostima ili imaju različite organizacione strukture u različitim regionima.

Profesionalizam

Nema sumnje da mediji igraju značajnu ulogu u formiranju mišljenja jednog birača. U praćenju izbora, izuzetno je važno da birači imaju adekvatnu informaciju, a veliki deo toga zavisi od pristupa važnim događajima. Na medijima je da budu profesionalni, informativni i da stalno budu na oprezu prilikom

vrednovanja nastupa u nekoj predizbornoj kampanji.

Gospodin Bajrami ističe važnost obrazovanja birača. On kaže da glasači moraju da budu u potpunosti informisani da bi doneli odluku. “Priroda štampanih medija dozvoljava nam da zaronimo dublje u analizu neke izjave” – i dodaje: “mi ne možemo da dozvolimo da se birači opredele samo na osnovu predizbornih govora predstavnika pojedinih partija, budući da imamo odgovornost prema građanima da budemo pravedni.

Pokrivanje događaja

Mada će većina medija značajan deo svog vremena posvetiti izborima, ima i onih koji neće iz najrazličitijih razloga, među kojima su visoki troškovi, nedostatak ljudstva pa čak i nezainteresovanost.

Valentina Čukić iz Kontakt plus radija, koji program emituje na srpskom i romskim jeziku, kaže da će ovaj radio aktivno pokrivati izbore samo ako srpska i romska populacija učestvuju, u suprotnom oni će samo pasivno izveštavati o tome. Čukić takođe pominje i pitanje bezbednosti i ističe da pripadnici manjina prvo moraju imati slobodu kretanja da bi mogli da izveštavaju sa celog Kosova.

Štampani mediji na albanskom jeziku u regionu se zavetuju da će balansirano izveštavati o kampanjama pojedinih partija i da će analizirati obećanja i programe političkih subjekata. “Naša urednička politika je jasna: korektno, objektivno i nepristrasno izveštavanje naših novinara” – kaže Zijadin Gaši iz Zerija. Nebrojeno mnogo predizbornih aktivnosti i skupova čini gotovo nemogućim posao medijima da sve te događaje pokriju, objašnjava gosp. Bajrami iz Koha ditore.

Nesumnjivo je da se mediji susreću sa mnogim izazovima prilikom pokrivanja predizbornih aktivnosti, ali pošto je ovo već četvrti test u poslednjih pet godina, čitav proces može izgledati kao rutinski.

Najčešća pitanja o glasanju

Kada se održavaju izbori?

Izbori za Skupštinu Kosova održaće se 23. oktobra 2004. Sva glasačka mesta biće otvorena od 07.00 do 19.00. Svim glasačima koji u 19.00 čekaju na glasanje, biće omogućeno da iskoriste svoje pravo.

Da li imam pravo glasa?

Ukoliko ste rođeni pre 23. oktobra 1986 i registrovali ste se pre 6. avgusta 2004 pri Opštinskom centru za registraciju građana u opštini u kojoj živite, Vi ste obezbedili upis u glasački spisak za 2004. godinu i imate pravo glasa.

Gde treba da glasam na dan izbora?

Glasači su raspoređeni u glasačke centre na osnovu mesta prebivališta prijavljenog u Registru građana. Na dan izbora bićete na glasačkom spisku za to glasačko mesto.

Šta moram poneti da bi glasao?

Morate poneti makar jedan od navedenih dokumenata:

- važeću UNMIK ličnu kartu,
- važeći UNMIK putni dokument,
- važeću UNMIK vozačku dozvolu,
- važeću identifikaciju raseljenog lica ili
- važeću izbegličku legitimaciju.

Nisam dobio odgovore na svoja pitanja, gde mogu dobiti dodatne informacije?

Ukoliko imate još pitanja vezanih za izbore, molimo Vas da se obratite najbližoj Opštinskoj izbornoj kancelariji. Službenici Opštinskih izbornih komisija (OIK) biće tu da odgovore na Vaša pitanja do dan pred izbore. Na sam dan izbora u svakom Glasačkom centru radiće Služba pomoći biračima.

Central Election Commission
Komisioni Qendror i zgjedhjeve
Centralna Izborna Komisija

Priština, Dragodan, Tel: +381 38 240 722, Fax: +381 38 240 719

Kod	Opština	Ime	Broj telefona	Poštanska adresa
1	Dečani	Xhavit Rexhahmetaj	044 / 393 – 722	Dom Kulture
2	Đakovica	Xhevdet Bytyqi	044 / 393 – 727	Dom Kulture
3	Glogovac	Bilall Shehu	044 / 393 - 712	Baraka u blizini Skupštine Opštine
4	Gnjilane	Ferid Shabani	044 / 393 – 715	Skupština Opštine
5	Dragaš	Sehadin Misini	044 / 393 - 726	Stara zgrada SO
6	Istok	Bashkim Ademaj	044 / 393 - 723	Dom Kulture
7	Kačanik	Qemajl Hamdiu	044 / 393 – 719	Zgrada KPS policije
8	Klina	Idriz Dushi	044 / 393 - 724	Skupština Opštine
9	Kosovo Polje	Skender Dumani	044 / 393 - 709	Skupština Opštine
10	Kamenica	Agim Kastrati	044 / 393 – 722	Dom Kulture
11	Mitrovica	Gani Mikullovi	044 / 393 – 730	Skupština Opštine
12	Leposavić	Milosav Markovic	063-8576839	Dom Kulture
13	Lipljan	Hamza Kadriu	044 / 393 – 724	Skupština Opštine
14	Novo Brdo	Selim Mehmeti	044 393 – 716	Skupština Opštine
15	Obilić	Haki Krasniqi	044 / 393 – 710	Skupština Opštine
16	Orahovac	Ilir Popaj	044 / 393 - 728	Vatrograsni Dom
17	Peć	Mehrije Hoti	044 / 393 – 721	Zgrada SO, pored Doma Kulture
18	Podujevo	Islam Demolli	044 / 393 – 711	Skupština Opštine
19	Priština	Fatmire Bajrami	044 / 393 – 708	Skupština Opštine
20	Prizren	Nysret Bytyqi	044 / 393 – 735	Zgrada DPU
21	Srbica	Imer Ahmetaj	044 / 393 - 732	Dom Kulture
22	Štimlje	Florije Mulaj	044 / 393 - 714	Bivša Robna kuća
23	Štrpce	Milan Janičijević	063-8449943	Privatna kuća pored SO
24	Suva Reka	Refki Gega	044 / 393 – 725	Skupština Opštine
25	Uroševac	Idriz Hetemi	044 / 393 – 718	Skupština Opštine
26	Vitina	Skender Hoda	044 / 393 – 717	Skupština Opštine
27	Vučitrn	Elez Krasniqi	044 / 393 - 731	Skupština Opštine
28	Zubin Potok	Goran Bacvarović	063 / 8550981	NVO "CCD" u blizini osnovne škole
29	Zvečan	Viktorija Milisavljević	063 / 8950673	Privatna kuća pored SO
30	Mališevo	Rexhep Zogaj	044 / 393 – 729	Skupština Opštine

Za dodatne opšte informacije molimo pogledajte:

www.cec-ko.org • www.kosovoelections.org

www.zgjedhjetekosoves.org • www.kosovskiizbori.org • www.osce.org/kosovo